

حقوق حمایت از نوآوری

محمد رضا ایران نژاد

مدرس و مشاور امور بانکی، اقتصادی و حقوقی

عنوان و نام پدیدآور : حقوق حمایت از نوآوری / برگزیده ترجمه [محمدرضا ایران نژاد].

مشخصات نشر : تهران: جاودانه، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری : ۲۷۶ ص.

شابک : 978-600-158-718-4

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

یادداشت : کتاب حاضر برگزیده کتاب «Direct protection of innovation, c1987»

با ویراستاری ویلیام کینگستون است.

: موضوع : نوآوری -- قوانین و مقررات -- کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا

: موضوع : European Economic Community countries -- Patent laws and legislation

: موضوع : نوآوری -- قوانین و مقررات -- کشورهای عضو اتحادیه اروپا

: موضوع : Technological innovations -- Law and legislation -- European Union countries

: موضوع : کینگستون، ویلیام، ۱۹۲۷ - م.، ویراستار

Kingston, William, 1927

: شناسه افزوده : ایران نژاد، محمدرضا، ۱۳۵۹

KJE۲۷۲۵

: رده‌بندی کنگ : ۳۴۱/۷۵۸۶۰۰

: رده‌بندی دیویی : ۷۳۱۳۹۵۸

: شماره کتابشناسی ملی : ۷۳۱۳۹۵۸

عنوان کتاب: حقوق حمایت از نوآوری

مؤلف: محمدرضا ایران نژاد

ناشر: جاودانه

ناظر فنی: رضا خسروان

طراح جلد: الهه جوکار

نوبت و سال چاپ: اول ۱۳۹۹

قطع و تیراژ: وزیری - ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۷۱۸-۴

تلفن سفارشات چاپ: ۰۲۱-۶۶۴۹۵۲۷۵

دفتر فروش تهران: ۰۲۱-۶۶۹۵۵۶۴۳ - ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵

دفتر فروش اصفهان: ۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۵ | دفتر فروش رشت: ۰۱۳-۳۳۲۶۵۱۱۳

www.jangal.com

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۸	پیشگفتار
۲۰	مقدمه مترجم
۲۲	فصل اول - پتانسیل بلااستفاده حق اختراع
۲۲	قاعده ثبت اختراع
۲۳	تغییر موضوع برگه اختراع
۲۴	حمایت در یک جابجایی
۲۴	دلایل تغییر
۲۴	طبیعت قدرت ازار
۲۵	نوآوری و قدرت بازار
۲۶	قدرت بازار و حقوق ایجابی
۲۶	قدرت بازاری مبتنی بر توانمند و ظرفیت
۲۶	قدرت بازاری مبتنی بر تبلیغات
۲۷	قدرت بازاری خاص
۲۷	ساز و کارها و رویه‌های بین‌المللی
۲۸	سابقه اولیه حق اختراع
۲۹	ثبت اجباری
۲۹	آموزش تازگی / نو بودن، بدون بهره‌برداری عملی
۳۰	مورد آمریکا
۳۰	مخالفت با برگه‌های اختراع
۳۱	مرحله بعدی سیستم ثبت اختراع
۳۲	حق اختراعات صنایع شیمیایی
۳۲	هویت اختراع و نوآوری
۳۲	صنایع الکترونیکی
۳۳	لیسانس متقابل
۳۴	اختراعات بومی‌شده

فهرست مطالب

۳۴	دفاتر ثبت اختراع
۳۴	بین‌المللی کردن اختراعات
۳۵	افسانه مجوز اجباری
۳۶	دیپلماسی تجاری
۳۶	واکنش هلندی‌ها و سویسی‌ها
۳۷	اثر صنایع اروپایی
۳۷	کانادا
۳۸	ایرلند و کنوانسیون پاریس
۳۸	ابتکار عمل برزیلی‌ها
۳۹	توصیه به کشورهای کمتر توسعه‌یافته
۴۰	تازگی مطلق
۴۱	گام ابتکاری
۴۱	ارزیابی تجاری
۴۲	بررسی‌های داخلی
۴۲	انتقادهای بیرونی
۴۳	کناره‌گیری اختراع
۴۴	ترک نوآوری‌های پله‌ای (افزایشی)
۴۵	توسعه اجتناب ناپذیر
۴۶	نیاز به تغییر
۴۸	فصل دوم - برگه حمایت از نوآوری کرونز
۴۸	مقدمه
۴۹	ویژگی‌ها
۵۱	موضوع حمایت از نوآوری
۵۱	ترمیم شکاف ایجاد شده توسط سیستم حق اختراع کلاسیک
۵۲	شباهت‌ها با نظام کپی‌رایت، حمایت از نباتات و علائم تجاری

فهرست مطالب

۵۴	کاربرد در فرایندها و سایر موارد مشابه
۵۵	قائم مقام/جانشین نوآور
۵۵	شکل جدید دفاتر ثبت اختراع
۵۶	شرایط متغیر
۵۶	مالکیت مشترک
۵۷	عدم حمایت از اشاعه نوآوری
۵۸	توقف فاز نوآوری
۵۸	فرایند ثبت
۵۹	افشاء تکاملی
۶۰	ادعاها
۶۱	بررسی ماهوی تقاضاها
۶۲	بررسی جدید بودن
۶۲	بررسی ماهوی در دامنه ادعاها
۶۳	انتظارات
۶۹	نقض حقوق نوآوری
۶۹	اعطای مجوز بهره‌برداری (لیسانس)
۷۰	جنبه‌های بین‌المللی
۷۱	ارتباط بین سیستم حق اختراع کلاسیک و سیستم کرونز
۷۲	علامت کیفیت نوآوری
۷۲	حمایت از طرح
۷۳	فصل سوم - گواهی ضمانت نوآوری
۷۳	مقدمه
۷۳	اهمیت اسم
۷۴	دفاتر نوآوری
۷۴	حمایت از سرمایه‌گذاری

فهرست مطالب

۷۵	چرا انحصار؟
۷۶	کیفیت حمایت
۷۶	معیار تازگی
۷۸	ساز و کارهای بین‌المللی
۷۹	تنفیذ عمومی
۸۱	حمایت فنان
۸۱	فقدان قابلیت اعتراض
۸۲	مؤلفه‌های ریسک
۸۳	جنبه‌های مختلف ریسک
۸۴	تأثیرگذاری بر دوره حداثت
۸۵	منع اعمال نظر مقامات ادار
۸۶	ارزشیابی بی‌نام
۸۷	تعادل تجاری
۸۸	نرخ بازبهبود تغییرات
۸۹	مدت‌های حمایتی کوتاه‌تر
۹۰	سیاست ویژه "عوامل"
۹۰	تصور کلی مکانیزم عمل این سیستم
۹۲	دوره اختیاری
۹۲	دوره سرمایه‌گذاری
۹۳	پاداش نوآوری سریع
۹۳	دیدگاه دو مرحله‌ای
۹۴	مدیریت شکست‌ها (ناکامی‌ها)
۹۴	زمان انقضاء گواهی‌های ضمانت
۹۵	واگذاری و اعطاء مجدد
۹۷	زمانبندی عملیات

فهرست مطالب

۹۷	ساختار دفتر نوآوری
۹۷	واحد تحقیق
۹۸	واحد بررسی
۹۸	واحد اجرا
۹۹	ویژگی‌های متفرقه
۱۰۰	خلاصه فصل
۱۰۱	فصل چهارم - منافع حمایت مستقیم از نوآوری
۱۰۲	حمایت مستقیم، اکنون و در صورت کاربردی
۱۰۳	سودآوری اندک نوآوری
۱۰۴	نرخ بازگشت سرمایه / نرخ بازدهی
۱۰۵	منافع کمتر تحقیق و توسعه
۱۰۶	مدت متغیر
۱۰۷	ریسک‌های متفاوت
۱۰۸	مالیات ستانی و مدت گواهی اختراع
۱۰۸	منافع مدت‌های حمایتی متغیر
۱۰۹	رهایی از بیکاری
۱۱۰	قدرت بازاری اشتقاقی (اقتباسی)
۱۱۱	اثر تمرکز
۱۱۲	سیاست رقابت
۱۱۳	اشتغال بیشتر
۱۱۴	تأثیر بر شرکت با اندازه‌های مختلف
۱۱۵	حمایت مستقیم و اندازه شرکت
۱۱۶	مدیریت
۱۱۶	شرکت‌های کوچک و متوسط
۱۱۸	پاسخ به ژاپن

فهرست مطالب

۱۱۸	برتری حاکمیت محصول
۱۱۹	تجارت متقابل
۱۱۹	آیا آن‌ها می‌توانند اشتیاق و انرژی خود را از دست دهند؟
۱۲۰	کنترل‌های وارداتی
۱۲۰	بهبود قدرت نوآوری
۱۲۰	زایباتسو-نایر تسو
۱۲۱	نوآوری افزایشی
۱۲۲	خلاً برگه‌های انشراح
۱۲۳	انتقام از قدرت برای مسمی بر توانمندی بنگاه
۱۲۴	موقعیت نوآوری
۱۲۴	اثر قدرت بازاری مبتنی بر پیغام
۱۲۵	ترمیم تعادل
۱۲۵	انطباق
۱۲۶	فردگرایی، قانون و قرارداد
۱۲۷	نوآوری مبتکرانه/خلاق
۱۲۸	مقیاس زمانی طولانی
۱۲۹	مدت حمایتی متغیر؛ ضروری
۱۳۰	انتقال تکنولوژی
۱۳۱	عدم تعادل‌های منطقه ای
۱۳۲	انتقالات مالی به مناطق
۱۳۳	سیاست منطقه‌ای معین
۱۳۳	سیاست آگاهی و دانش و سیاست توسعه
۱۳۴	کشورهای توسعه نیافته
۱۳۵	یک ابزار سیاست ملی
۱۳۶	نتیجه

فهرست مطالب

۱۳۷	فصل پنجم - آندره پیتیر: برگه نوآوری، برگه اختراع یا هر دو؟
۱۳۷	حرکت به سمت اصلاح اساسی سیستم حق اختراع
۱۳۷	۱- فرایند نوآوری
۱۳۸	۱-۱- مخترع و نوآور
۱۳۹	۱-۲- توسعه فرایند نوآوری
۱۴۱	مرور سیاست داخلی آمریکا (۲ نوامبر ۱۹۷۹)
۱۴۳	۱-۳- فرایند نوآوری؛ پرسش‌های بیشتر
۱۴۵	۱-۴- حذف مخترع از مدرسه کار نوآوری یا ادغام او با این ساز و کار؟
۱۴۷	۱-۵- ظهور منبع سرمایه‌ای نوآوری
۱۵۱	۲- محصول جدید و مشکلات برگه نوآوری
۱۵۱	۲-۱- دامنه وسیعی از محصولات، فرایند نوآوری
۱۵۲	۲-۲- گونه شناسی نوآوری‌ها
۱۵۴	۳- چگونه سیستم حق اختراع، می‌تواند اصلاح شود؟
۱۵۴	۳-۱- مقایسه نظامی
۱۵۶	۳-۲- اهداف جدید برای سیستمی که برگه‌های اختراع متنازع، پیشنهاد می‌دهد؛
۱۶۰	۳-۳- ساز و کار نهادی جدید
۱۶۳	نتیجه
	فصل ششم - توماس ماندویله و استوارت مک دونالد
۱۶۴	حمایت از نوآوری با یک چشم انداز اطلاعاتی
۱۶۴	مقدمه
۱۶۶	اطلاعات و فرایند نوآوری
۱۶۹	اقتصاد اطلاعات و ویژگی‌های اقتصادی اطلاعات
۱۷۰	حمایت از نوآوری در چشم انداز کلی
۱۷۳	مشکلات عملی
۱۷۵	نتیجه

فهرست مطالب

فصل هفتم - گوردون تولاک

۱۷۶ مالکیت فکری

فصل هشتم - سیلبرستون

۱۹۷ اصلاح سیستم حق اختراع، به جای معرفی سیستم جدید

۱۹۷ مقدمه

۱۹۷ ویژگی های سیستم کرونز

۱۹۸ ویژگی های سیستم کینگستون

۲۰۰ حمایت از فرایندها در سیستم های پیشنهادی

۲۰۰ ارزیابی طول دوره حمایت

۲۰۱ تعارض صلاحیت بین گام های اختراع و گواهی های ضمانت نوآوری

۲۰۱ نیروهای دفتر نوآوری

۲۰۲ شرکت های کوچک و بزرگ

۲۰۲ ملیت گرایی

۲۰۳ نتیجه

فصل نهم - هنک ووتر دی جونگ

۲۰۴ ادامه حیات سیستم ثبت اختراع، علی رغم معایب سیستم

۲۰۴ مقدمه

۲۰۴ حمایت مستقیم از نوآوری

۲۰۵ موضوع مورد حمایت

۲۰۶ موضوع مورد حمایت؛ تکنولوژی یا دیگر چیزها؟

۲۰۷ دوره متغیر پاداش انحصاری

۲۱۰ دخالت شخص ثالث

۲۱۰ پاداش ها و هزینه های تمدید

۲۱۰ نهاد مستقل

۲۱۱ نتیجه

فهرست مطالب

فصل دهم - برایان دی. رایت

- ۲۱۲ طراحی سیستمی برای بهبود محصول نوآوری
۲۱۴ ۱. انتخاب دوره حمایتی بهینه در شرایط مساوی همه نوآوران
۲۲۴ ۲. زمانبندی پاداش: پیش و پس از تحقق نوآوری
۲۲۵ ۳. آیا دوره حمایتی باید با ظرفیت نوآرانه منطبق باشد؟
۲۲۶ نتیجه

فصل یازدهم - آندره بوجو

- ۲۲۸ تناقض‌های سیستم ثبت اختراع
۲۲۹ پاداش بهره‌برداری از طرح: عدم قابلیت اعتراض
۲۳۰ قیمومیت/سرپرستی نوآوری
۲۳۰ ساز و کارهای نهادی

فصل دوازدهم - هرمان کرونز

- ۲۳۵ پاسخ به تفاوت مفهوم برگه نوآوری
۲۳۵ آندره پیاتیر
۲۳۶ مک دونالد و ماندویل
۲۳۹ گوردون تولاک
۲۳۹ سیلبراستون
۲۴۰ اچ-دبلیو-دی جانگ
۲۴۲ برایان رایت
۲۴۲ ملاحظات عمومی
۲۴۴ فصل سیزدهم - پاسخ ویلیام کینگستون
۲۴۴ قاعده ثبت اختراع و اقتصاد اطلاعات
۲۴۵ انتقال اطلاعات
۲۴۵ آمار فریبنده
۲۴۶ ساختار صنعت

فهرست مطالب

۲۴۶	اندازه شرکت
۲۴۷	فناوری اطلاعات
۲۴۷	جوانی و بلوغ در صنایع
۲۴۸	قانونگذاری جدید
۲۴۸	یک اقتصاد اطلاعاتی پویا
۲۴۹	هزینه های حمایت
۲۴۹	بیکاری حمایت و ملی گرایی
۲۵۰	تجارت آزاد و قدرت اقتصادی
۲۵۱	معنی کارایی
۲۵۱	تازگی و جغرافیا
۲۵۲	جریان های برگه اختراع بین المللی
۲۵۲	عکس العمل اروپایی
۲۵۳	اعتراضات سیلبراستون
۲۵۴	تردیدهای دی جانگ
۲۵۵	تقلید توأم با مصونیت و معاف از مجازات
۲۵۵	بررسی یل
۲۵۶	عدم کفایت ادعاها
۲۵۷	محتوای اطلاعاتی کامل
۲۵۷	تطبیق با مزیت نقض کننده
۲۵۸	برگه های نوآوری و جوایز/پاداش ها
۲۵۸	کاهش عدم قطعیت
۲۵۹	بینش بازار
۲۵۹	عکس العمل شرکت های تأسیس شده
۲۶۰	اطلاعات ضمنی
۲۶۰	تغییرات اضافی/تکمیلی

فهرست مطالب

۲۶۱	خلاصه شرایط
۲۶۱	قدرت در برابر طول دوره حمایت
۲۶۲	اندازه‌گیری دوره ضروری
۲۶۲	عقیده عمومی
۲۶۳	مطالعات موردی
۲۶۳	ارزش برگه‌های اختراع زیراکس
۲۶۵	تأییدیه پولاریس
۲۶۶	ابزار مالی
۲۶۶	دادخواهی
۲۶۶	مسئولیت تنفیذ و اجرا
۲۶۷	استفاده غیرمجاز از اطلاعات
۲۶۷	داوری
۲۶۸	ضمانت اجرای تولاک
۲۶۹	تغییرات در پیشنهادها
۲۷۰	نیاز به تجربه عملی
۲۷۰	پیشنهادهای برای پروژه‌های آزمایشی
۲۷۰	نوآوری اجتماعی
۲۷۱	مزایای ویژه
۲۷۲	ساختار پروژه آزمایشی معمول
۲۷۳	خلاصه نهایی
۲۷۴	کلام آخر

پیشگفتار

فناوری، بدون اراده قوی، منسجم و مستدام در هیچ کشوری ایجاد و یا منتقل نمی‌شود. سؤال دانش پژوهان حقوق انتقال فناوری این است که حقوق، اعم از قوانین، مقررات و سیستم حقوقی کشورمان در کسب و ارتقای فناوری مورد نیاز صنعت و اقتصاد ایران چه وظیفه و رسالتی دارد؟ بررسی‌ها مؤید این است که کشورمان فاقد حقوق انتقال فناوری است و حقوق مالکیت صنعتی ایران نیز مانند بسیاری از کشورهای در حال توسعه صنعتی، برگرفته و ترجمه قوانین بعضی از کشورهای صنعتی است و ملاحظات و توانمندی‌های داخلی، اقتصادی، علمی و صنعتی کشورمان در بومی سازی این قوانین رعایت نشده است. بررسی ادبیات حقوق انتقال فناوری و مالکیت فکری، تجربیات کشورهایی همچون آلمان و ژاپن و مطالعات توسعه محورانکتا^۱ (UNCTAD) نشان می‌دهد که علی‌رغم محدودیت‌های حقوقی ناشی از کنوانسیون پاریس و مقررات تریپس^۲ (TRIPS)، هنوز فضای لازم برای انجام مهندسی حقوقی در زمینه ایجاد بکشی، ساختار و بستر مناسب برای توسعه، جذب و انتقال فناوری برای کشورمان مهیاست. علی‌مآل ما در استفاده واقع نشده است. در قانون ثبت اختراعات ایران، مبنا و معیار، حمایت از اختراعات جدید در سطح جهانی است. از ده‌ها میلیون اختراع انجام شده در سطح جهان، تعداد بسیار اندکی در ایران به ثبت رسیده و یا به مرحله تولید رسیده است. کشور ما از استفاده میلیون‌ها اختراع (فناوری) به دلایل مختلف، از جمله عدم تحقیق و شناخت کافی از حقوق انتقال فناوری و مالکیت صنعتی، محروم مانده است. ساهاست حمایت از تولیدات داخلی و شرکت‌های دانش بنیان در دستور کار کشور قرار دارد. به واردات بی رویه محصولاتی که در کشور، توسط صنعتگران و شرکت‌های دانش بنیان تولید می‌شود، اعتراض می‌شود، ولی راه حل علمی و قانونی پایدار، برای ارائه ارائه نشده است. بر اساس رساله دکتری خود^۳ در سال ۱۳۷۴، راهکار برون رفت از این معضل حقوقی را با ارائه پیش نویس قانون انتقال فناوری ایران در ۹۸ ماده با تأکید بر حمایت مستقیم از حقوق نوآوری‌ها (Innovations)، به قانونگذاران کشور ارائه دادم، اما، هنوز توجه لازم به آن معطوف ننموده‌اند. شوربختانه معتقدم که علی‌رغم ادعاهای فراوان، اراده لازم دولت‌ها برای توسعه و انتقال فناوری در کشور وجود نداشته و ندارد. با توجه به ضرورت و اهمیت موضوع، مباحث حقوق انتقال فناوری را در دوره‌های کارشناسی ارشد دانشگاه‌های شهید بهشتی و علامه طباطبائی تحت عنوان حقوق انتقال فناوری تدریس نموده‌ام، که مورد حمایت دانشگاهیان و دانشجویان

1. United Nations Commission on Trade and Development

2. Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights

3. Seyed Mohammad Fasih Marnani, Law and Development of Technology: Iranian Case, 1997, published by University of London

قرار گرفته است. کتاب حاضر که گزیده‌ای از کتاب "حمایت مستقیم از نوآوری"^۴ تألیف پروفیسور ویلیام کینگستون می‌باشد، گام دیگری در راستای شناساندن راه کارهای ابداعی و مهندسی حقوقی برای حمایت واقعی و مؤثر از شرکت‌های دانش بنیان و سرمایه‌گذاری صنعتی کشور است. تحقیقی مفید برای دانش پژوهان حقوق و اقتصاد کشورمان، که فارغ از نسخه‌های غربی توسعه صنعتی، به دنبال راهکارهای بومی رشد صنعتی و تکنولوژیکی کشور می‌باشند. ترجمه این کتاب کار آسانی نبوده است. علاوه بر اشراف به زبان انگلیسی و فنون ترجمه، فهم همه جانبه موضوع حقوق انتقال فناوری و حقوق ثبت اختراعات ملی و بین‌المللی از ملزومات این ترجمه بوده است. خوشبختانه در میان دانشجویان با استعداد و سخت کوش خود در رشته حقوق مالکیت فکری دانشگاه علامه طباطبائی، جناب آقای محمدرضا ایران‌نژاد، به خوبی از عهده این کار برآمده است. توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متعال خواستارم.

دکتر سید محمد فصیح مارنانی